

Tuyên ngôn Cộng sản, được viết tại Brussels nhưng xuất bản lần đầu ở London, mở đầu bằng những lời nổi tiếng: "Một bóng ma đang ám ảnh châu Âu – bóng ma của Chủ nghĩa Cộng sản." Sau phần mở đầu, nó bắt tay vào việc giải thích toàn bộ lịch sử như là lịch sử của đấu tranh giai cấp, nhưng các tác giả của bản Tuyên ngôn cũng bộc lộ niềm tin của họ rằng xã hội thời tiền sử không hề có giai cấp và tài sản được sở hữu chung. Nói cách khác, họ đã chấp nhận khái niệm của Rousseau về một trạng thái thiên đường, một thời đại hoàng kim, một phiên bản thể tục của những ghi chép trong Kinh Thánh.

Bản Tuyên ngôn sau đó tiếp tục ca ngợi "giai cấp tư sản" (*bourgeoisie* – nhân tiện, một thuật ngữ không có từ tương đương thực sự trong các ngôn ngữ châu Âu khác) vì đã lật đổ chủ nghĩa phong kiến cùng văn hóa của nó, nhưng lại mắng mỏ giai cấp này vì đã tạo ra một ách thống trị sắt đá của riêng mình. Tiếp theo là một bài phê phán kịch liệt nền văn minh tư sản, điều mà, suy cho cùng, bộc lộ đặc điểm nổi bật nhất của Marx: sự tự căm ghét bản thân. Marx, sản phẩm điển hình của văn hóa tư sản, lại chống tư sản; Marx, người gốc Do Thái, lại bài Do Thái; Marx, cư dân thường trú của nước Anh tư bản chủ nghĩa, lại chống chủ nghĩa tư bản; Marx, người đã kết hôn với một quý tộc, lại chống giới quý tộc. Trong phần thứ ba của bản Tuyên ngôn, Marx thậm chí còn sôi sục tức giận về "chủ nghĩa xã hội quý tộc", về thái độ ủng hộ công nhân của những người quý tộc phản đối nhãn quan tư sản. Kẻ tự căm ghét bản thân theo lẽ thường không muốn có đồng minh, không muốn sự giúp đỡ từ bất cứ ai.

Dẫu vậy, Marx ca ngợi giai cấp tư sản vì đã thiết lập sự thống trị vững chắc của thành thị đối với nông thôn, vì đã tạo ra những cuộc di cư hàng loạt của người dân đến các thành phố, "kéo họ thoát khỏi sự ngu muội của đời sống nông thôn". Đây chính là tiếng nói của một trí thức không cội rễ.

Marx cũng tán dương giai cấp tư sản vì xu hướng chống phong kiến, chống quý tộc hướng tới sự tập quyền thông qua việc thúc đẩy "một quốc gia, một chính phủ, một luật pháp, một lợi ích giai cấp quốc gia, một khu vực hải quan". Ông ca tụng nồng nhiệt tất cả những thành tựu này. Nhưng rồi ông lại cố gắng chứng minh rằng công nghệ hoàn toàn đối lập với các phương thức sản xuất thịnh hành thời bấy giờ. Giai cấp tư sản đang ở giữa một cuộc khủng hoảng tồi tệ. Các cuộc chiến tranh, nạn đói lan rộng và sự hỗn loạn kinh tế đang đe dọa xã hội tư sản từ mọi góc độ. Sản xuất đang ở mức quá cao. Lối thoát duy nhất là việc chinh phục các thị trường mới và sự bóc lột tàn bạo hơn nữa đối với các thị trường cũ. Giai cấp tư sản phải tạo ra những cuộc khủng hoảng mới để sinh